

David Graeber

Te anarchista vagy?

**A válasz
meglephet!**

A Pagini Libere (Szabad Oldalak) egy anarchista kiadó.

Decentralizált, autonóm és horizontálisan szerveződő kollektíva. Román és – alkalomadtán – más nyelvű nyomtatványaink (könyvek, broszúrák, fanzinek) kiadásával az a célunk, hogy a jelenlegi kapitalista és autoritárius rendszernek ellenállni képes személeteket és gyakorlatokat népszerűsítsünk, ösztönözzünk.

A libertárius hagyományban a pamfletok, a rejtve és titkon nyomtatott kiadványok gyakran közkezen forogtak, szabadon. A Pagini Libere Kiadó folytatni kívánja ezt a hagyományt és arra bátorít mindenkit, hogy használja, adaptálja és – ha indokolt – módosítsa szövegeinket. Az egyetlen kitétel az, hogy mindez ne kereskedelmi célból történjen. Arra kérjük azokat, akik az általunk kiadott anyagokat vagy az azokból kiragadott részleteket használják, amennyiben lehetséges, jelezzék a forrást.

pagini-libere.ro

facebook.com/editurapaginilibere

instagram.com/paginilibere

editurapaginilibere@protonmail.com

A Szabad Oldalak kollektíva tisztában van a fizikai könyvek ökológiai hatásával, ezért emlékeztetjük aszt hogy:

Oszd meg

a könyveid szeretteiddel a családból vagy a közösségből.

Ajándékozd el

a könyveket, amelyekre már nincs szükséged.

Ne dobd el

soha a könyveket, még ha megrongálódta sem. Valaki másnak örömet okozhat.

Javítsd meg

Keríts időt, hogy megjavíts egy könyvet és adj esélyt, hogy másokhoz eljusson.

Csak azt vedd meg, amire szükséged van

Ne vásárolj könyveket dísznek. Azt vedd meg, ami tényleg érdekel.

Jó eséllyel már hallottál az anarchistákról és hogy miben is hisznek. Jó eséllyel az is meg lehet, hogy majdnem minden, amit hallottál, ostobaság.

Úgy tűnik, sokan gondolják őket az erőszak, a káosz és a rombolás híveinek, hogy a rend és szervezettség minden formájának esküdt ellenségei, vagy egyszerűen csak őrült nihilisták, akik mindent fel akarnak robbantani.

Valójában az igazság nem is állhatna ennél távolabb.

Az anarchisták szimplán csak emberek, akik hisznek benne, hogy az emberek képesek ésszerű, méltányos módon viselkedni, anélkül, hogy kényserítenék rá őket. Ez egy nagyon egyszerű gondolat. De ez az, amit a gazdagok és a hatalmasok mindig is nagyon veszélyesnek tartottak.

Teljesen leegyszerűsítve az anarchisták két alapvető feltételezésre építik eszméjüket. Az első, hogy az emberek megfelelő körülmények között, annyira viselkednek megfelelően és ésszerűen, amennyire nekik megengedett, és képesek megszervezni önmagukat és közösségeiket, anélkül, hogy megmondának nekik, hogyan tegyék azt. A második, hogy a hatalom megront. Az anarchizmus legfőképpen csupán bátorság kérdése, hogy felvállaljuk-e a tisztességesség alapelveit, amelyekhez hűen élünk, és azt, ami logikusan ezekből következik. Furcsának tűnhet, de lényegét tekintve lehet, hogy Te is anarchista vagy – csak még nem tudsz róla!

Vegyünk néhány példát a mindennapi életből!

* Ezt a szöveget a Tett weboldaláról vettük át:

<https://tett.merce.hu/2020/04/07/david-graerber-te-anarchista-vagy-a-valasz-meglephet-2000/>

Ha egy zsúfolt buszra vársz, akkor is megvárod, míg sorra kerülsz, ha tudod, hogy tolakodva, lökdösődve előbbre juthatnál, következmények nélkül?

Ha a válaszod „igen”, akkor úgy viselkedsz, ahogy egy anarchista tenné! A legalapvetőbb anarchista alapelv az önszerveződés, azaz a vélekedés, miszerint az embert nem szükséges büntetethezőséggel rendre kényszeríteni, annak érdekében, hogy megértsék és tiszteljék egymást és a másik méltóságát.

Mindenki úgy hiszi, képes önmagától is ésszerűen viselkedni. Ha azonban mégis úgy vélik, szükségünk van törvényekre és rendőrségre, azt azért teszik, mert másokról nem feltételezik ezt. De, ha Te így vélekedsz róluk, ők miért ne gondolnák ugyanezt Rólad? Az anarchisták szerint majdnem az összes anti-szociális viselkedési forma, ami miatt szükségesnek tartjuk, hogy hadseregek, rendőrség, börtönök és kormányok ellenőrzése alatt éljünk, éppen ezen rendszer okozta egyenlőtlenség és igazságtalanság következményei, amit a hadseregek, a rendőrség, a börtönök és a kormányok tettek lehetővé. Igen, ez az egész egy ördögi kör! Ha az embereket úgy kezelik, hogy a véleményük nem számít, valószínűleg dühösek és cinikusak lesznek, akár erőszakossá is válhatnak – ami miatt természetesen a hatalmat birtoklók könnyen kijelenthetik, hogy a véleményük nem számít. Azonban, ha egyszer megértik, hogy véleményük éppen annyit számít, mint bárki másé, egyszerre figyelemre méltóan megértővé tudnak válni. Rövidre zárva a történetet, az anarchisták úgy vélik, hogy éppen a hatalom és annak hatásai okozzák az emberi ostobaságot és felelőtlenséget.

Tagja vagy valamilyen klubnak, csapatnak vagy más önkéntes szervezetnek, ahol a döntéseket nem egy vezető hozza, hanem azok az általános egyetértésen alapulnak?

Ha a válaszod „igen”, akkor egy olyan szervezethez tartozol, amelyik anarchista alapelveken működik. Ez egy másik anarchista alapelv, az önkéntes társulás!

Ez csupán a demokratikus alapelvek mindennapi alkalmazása. A különbség az, hogy az anarchisták szerint ezek mentén lehetséges a társadalom egészének megszervezése, ahol minden a csoport tagjainak szabad beleegyezésén alapszik, ezért minden alá- és fölérendelésen, parancsok láncolatán és katonai struktúráján alapuló szervezet, mint a hadsereg, a bürokrácia és a nagy vállalatok létezése nem lesz többé szükséges. Talán nem hiszed, de ez lehetséges. Talán mégis elhiszed. Mert minden egyes alkalommal, mikor egyetértésen alapuló megállapodást kötsz, önként megállapodsz egy másik személlyel, megértésen alapuló kompromisszumot kötve, figyelembe véve a másik fél egyéni helyzetét és szükségleteit – úgy teszel, mint egy anarchista, még ha nem is vagy ennek tudatában.

Anarchizmus az, mikor az emberek szabadon választhatják meg cselekedeteiket és önmagukkal egyenlőkként bánnak másokkal – ez magában foglalja ebből kifolyólag a mások iránti felelősségünk tudomásul vételét is. Ez egy másik kritikus ponthoz vezet: amíg az ember természetéből adódóan ésszerű és figyelmes a vele egyenlőkkel, olyannyira megbízhatatlanná válik, amint hatalmat kap mások felett. Adj hatalmat valakinek és így vagy úgy, de majdnem mindig visszaélés lesz a vége.

Úgy véled, hogy a legtöbb politikus önző, egoista disznó, aki valójában nem törődik a köz érdekével? Úgy gondold, hogy olyan gazdasági rendszerben élünk, amelyik ésszerűtlen és nem igazságos?

Ha a válaszod „igen”, akkor máris csatlakoztál korunk társadalmának anarchista kritikájához – legalább is annak nagy körvonalaihoz.

Az anarchisták hiszik, hogy a hatalom megront és éppen azok, akik egész életükben a hatalmat hajszolják, azok a legkevésbé alkalmasak annak birtoklására. Úgy gondolják, hogy jelenlegi gazdasági rendszerünk jobban jutalmazza a gátlástalan és önző viselkedést, és azt kevésbé, ha tisztességesek és gondoskodó emberi lények vagyunk. Sokan érzik ezt így. A különbség az, hogy sokan úgy is gondolják, hogy ez

ellen nem tehetnek semmit, vagy – és ez az, amihez a hatalom leghűbb kiszolgálói valószínűleg ragaszkodni fognak – hogy a dolgok ennél csak rosszabbá válhatnak.

De mi van akkor, ha ez mégsem lenne igaz?

Tényleg van okunk mégis hinni ebben az egészben? Mikor módunkban áll a valóságban is letesztelni, kiderül mennyire nem igaz a szokásos jóslatok legtöbbször, amik az állam és a kapitalizmus hiányából eredő történelemről szólnak. Az emberek évezredekig éltek kormányok nélkül. A világ számos részén élnek ma is emberek kormányok ellenőrzésén kívül. Mégsem öldöklük egymást. A legtöbbször csak élni szeretné az életét, ahogy más is tenné. Természetesen ez egy összetett, városi és technológiai környezetben sokkal bonyolultabb lehet, pedig a technológia nagyban meg is könnyíthetné problémáink megoldását. Valójában még most sem kezdünk el igazából azon gondolkodni, milyen lehetne az élet, ha a technológiát a valódi emberi szükségletekhez igazítanánk. Hány órát kellene dolgoznunk egy működő társadalom fenntartásának érdekében, ha megszabadulnánk az összes haszontalan és romboló foglalkozástól, mint például telemarketinges, jogász, börtönőr, gazdasági elemző, PR-szakértő, vagy a bürokratáktól és politikusoktól, ha a legjobb tudósaink felhagynának például az úrfegyverek fejlesztésével, a tőzsdapiacok működtetésével, és mondjuk azon dolgoznának, hogy gépesítsünk minden veszélyes és idegesítő munkát, a szénbányászattól a fürdőszoba takarításig, és a fennmaradó el nem végzett munkát egyenlően elosztanánk? Öt órát? Négyet? Hármát? Kettőt? Senki sem tudja, mert még senki nem tette fel ezeket a kérdéseket. Az anarchisták ezeket tartják a valóban fontos kérdéseknek, amiket fel kellene tenni.

Tényleg hiszel a dolgokban, amiket a gyermekednek mondasz? (Vagy a szüleid mondanak Neked?)

„Nem számít ki kezdte!”, „Rossz dolgokat nem lehet rossz dolgokkal helyrehozni!”, „Takarítsd fel a saját piszkodat”, „Úgy cselekedj másokkal, ahogy...”, „Ne légy gonosz az emberekkel, csak azért mert mások, mint te!”

Talán el kellene döntenünk, hogy elmondjuk-e nekik az igazat arról, hogy mi a rossz és jó, vagy csak azt, amit saját magunk is komolyan veszünk. Mert ha levonod a logikus következtetéseket ezekből az erkölcsi alapelvekből, eljutunk az anarchizmushoz.

Vegyük azt az alapvetet, miszerint egy rossz cselekedettel nem lehet helyrehozni egy másikat. Ha komolyan belegondolunk, ez az elv egymaga elsöpri az alapját a háborúknak és a büntető igazságszolgáltatás rendszerének. Ugyanez érvényes a megosztásra: arra tanítjuk a gyermekeket, hogy meg kell tanulniuk osztozkodni, figyelembe venni mások szükségleteit, hogy segítsenek egymásnak, aztán kilépünk a való világba és azt tapasztaljuk, hogy mindenki alapvetően önző és verseng a másikkal. Az anarchisták rámutatnak, hogy amit a gyermekeinknek tanítunk, az valóban helyes. Nagyjából minden nagyszerű eredmény az emberiség történelmében, minden felfedezés, teljesítmény, amely jobbá tette életünket, együttműködés vagy kölcsönös segítség eredménye, így van manapság is; többségük pénzének nagyobb részét költi a családjára, barátaira, mint magára, miközben valószínűleg mindig lesznek versengő emberek, még sincs okunk arra, hogy ilyen viselkedés bátorításán alapuljon társadalmunk, az alapvető életszükségletekért folytatott versenyről nem is beszélve. Ez csupán a hatalommal bíró emberek érdeke, hogy mi egymástól való félelemben éljünk. Ezért az anarchisták társadalmi felhívása nem csak szabad szövetkezésen, hanem kölcsönös segítségen is alapul.

A tény az, hogy a legtöbb gyermek a korábban említett anarchisták által is vallott erkölcs szerint nevelkedik, majd felnövése során megtapasztalja, hogy a világ mégsem így működik. Ezért idegenedik el sok közülük, vagy válik lázadóvá, vagy követ el öngyilkosságot felnőttként. Egyetlen vigaszuk az lehet, hogy gyermekeiket saját képességeik szerint nevelik, és úgy tesznek, mintha ez egy igazságos világ lenne. Mi lenne, ha tényleg elkezdenénk felépíteni egy világot, ami tényleg az igazságosság alapelvein nyugszik? Nem ez lenne a legnagyobb ajándék, amit csak ember adhat a gyermekének?

Úgy gondolod, hogy az emberek alapvetően romlottak és gonoszak, hogy emberek különböző csoportjai (a nők, a más bőrszínűek, az egyszerű kevésbé iskolázott emberek, a szegények) kevésbé értékesek, akik felett a „jobbaknak” kell uralkodni?

Ha a válaszod ”igen”, akkor úgy tűnik egyáltalán nem vagy anarchista. Ellenben, ha nemmel válaszoltál, akkor az anarchisták alapelveinek 90%-át már magadévá tetted, és nagyrészt azokkal egyetértésben éled az életed valószínűleg. Minden alkalommal, amikor felelősen és tisztelettel bánasz másokkal, anarchistaként viselkedsz. Minden alkalommal mikor ésszerű kompromisszumra jutsz másokkal különbségeitek ellenére, mikor meghallgatod mindenki véleményét és nem hagyod, hogy egy ember döntsön mindenki más helyett, anarchistaként viselkedsz. Minden alkalommal, mikor lehetőséged lenne kényszeríteni valakit valamire, de te úgy döntesz, hogy inkább az értelmükre és igazságérzetükre hatsz, anarchistaként viselkedsz. Ugyanez érvényes, mikor megosztasz valamit a barátoddal, vagy eldöntitek, ki mosogasson, vagy bármi, amit méltányosságra alapozva teszel.

Most persze felvetheted, hogy mindez jól működhet emberek között, kis csoportokban, de működtetni egy várost, egy országot, az egészen más dolog. Természetesen ehhez is hozzátennék valamit. Még ha decentralizáljuk is a társadalmat és a lehető legtöbb hatalmat osztjuk szét az emberek kis csoportjainak, akkor is lesz egy csomó dolog, ami majd koordinálásra szorul, a vasutaktól az orvosi kutatások irányának meghatározásáig, de csak azért, mert valami bonyolult, az nem azt jelenti, hogy ne lehetne azt demokratikusan tenni, csak nem lesz egyszerű. Valójában az anarchistáknak egy csomó különböző elképzelése és víziója van arra, hogyan szervezze meg magát egy bonyolult társadalom. Ezeket kifejtteni most túl nagy feladat lenne egy ilyen rövid bevezető szövegben. Elegendő most annyit mondani, hogy sokan sok időt töltöttek azzal, hogy előálljanak elképzeléseikkel, hogyan is működhet demokratikusan

egy egészséges társadalom, nem másodsorban, fontos megjegyezni, hogy egyetlen anarchista sem állítja, hogy elképzelése tökéletes. A legkevésbé sem akarunk egy előre legyártott társadalmi modellt. Az igazság az, hogy felét sem tudjuk elképzelni a problémáknak, amik felmerülhetnek majd, ha egy valóban demokratikus társadalom építésébe kezdünk, mégis biztosak vagyunk benne, hogy az emberi találékonyság az, ami képes megoldani ezeket a problémákat, mindaddig míg az illeszkedik elveinken alapuló szellemiségünkbe, amelyek nem mások, mint az a végére láthatóvá vált: az alapvető emberi tisztesség alapelvei.

Már megjelent:

BROSÚRÁK:

I. Románul

1. *A. Răvășel* – Mircea Rosetti
2. *Adrian Tătăran* – Panait Mușoiu
3. Anarhismul și vechea mișcare socialistă
4. *Andie Nordgren* – Anarhia relațională (introducere de *hopancarusel*)
5. Anuarul Anarhivei 2020
6. *bell hooks* – Să înțelegem patriarhatul
7. *Carolina Vozian* – Carte, cocon, cochilie, cameră, chirie
8. *Colin Ward* – Anarhismul ca teorie a organizării
9. *CrimethInc* – Vot vs. Acțiune Directă
10. *Cristian-Dan Grecu* – Csipike – piticul comunist
11. *David Graeber* – Ești un anarhist? Răspunsul te-ar putea surprinde!
12. *David Graeber* – Noii anarhiști
13. *David Graeber* – Speranța în comun
14. *Dennis Fox* – Anarhism și psihologie
15. *Necunoscut* – Slogane din mai 68
16. *Emma Goldman* – Căsătorie și iubire
17. *Emma Goldman* – Gelozia: cauze și posibile remedii
18. *Emma Goldman* – Nu există Comunism în URSS
19. *Errico Malatesta* – Anarhia
20. *Giorgio Agamben* – De la un stat al controlului către un praxis al puterii destituate
21. *Institutul pentru Studii Anarhiste* – Genul
22. *Ionuț-Valentin Cucu* – Kurzii, între naționalism identitar și federalism libertar
23. *Martin Veith* – Neobosit! Iuliu Neagu-Negulescu
24. *M.E.K.A.N.* – Demoni Dansatori: cugetări provizorii asupra mișcării free party siciliene
25. *Mihail Bakunin* – Catehism revoluționar
26. *Murray Bookchin* – Municipalismul libertar
27. *Philip Rieblin* – 10 reguli pentru o societate non-violentă
28. *Piotr Kropotkin* – Ordinea
29. *Robert Graham* – Ideea generală a Revoluției la Proudhon
30. Suprerealism și anarhism
31. *Veda Popovici* – Poliția Ucide! Practici și principii pentru o solidaritate feministă anti-represiune
32. *Vlad Brătuleanu* – Anarhismul în România

II. Magyarul

33. A Combahee River Collective Nyilatkozata
34. *Audre Lorde* – A düh használatáról: a rasszizmusra válaszoló nők
35. *Audre Lorde* – Életkor, rassz, osztály és nem: Nők újradefiniálják a különbséget
36. *bell hooks* – Feminista politika
37. *bell hooks* – Megérteni a patriarhátust
38. *Carmen Gheorghe* – Fejünkbe húzzuk a szoknyáinkat a roma feminizmusért
39. *Carolina Vozian* – Könyv, kégli, kéreg, kuckó, kvártély

40. *David Graeber* – Te anarchista vagy? A válasz meglephet!
41. *Georgiana Aldessa Lincan* – A fehér privilégium felhasználása a társadalmi igazságosságért folytatott harcban
42. *Kimberlé Crenshaw* – Az interszekcionalitás sürgőssége
43. *Vincze Enikő* – Küzdelmek a társadalmi reprodukció terén világgjárvány idején: Lakhatási igazságosság Romániában
44. *Giorgio Agamben* – Az ellenőrző államtól a destituáló hatalom praxisáig
45. Határokon átvélő feminista manifesztum
46. *Murray Bookchin* – Libertárius municipalizmus
47. *Oana Dorobanțiu* – Szövetségesség és performativitás: mit jelent szövetségessnek lenni?

III. Angolul

48. *Cosmin Koszor-Codrea* – Science popularization and Romanian anarchism in the nineteenth century
49. *Cristian-Dan Grecu* – Csipike – the Communist Pipsqueak
50. *M.E.K.A.N.* – Ecstasy in the time of cholera
51. *Vlad Brătuleanu* – A Brief History of Anarchism in Romania

IV. Más nyelvek

52. *M.E.K.A.N.* – Ekstase in Zeiten der Cholera
53. *Veda Popovici* – La Police assassine ! Pratiques et principes pour une solidarité féministe contre la répression.

KÖNYVEK:

I. Románul

1. Nicolas Trifon: un parcurs libertar internaționalist – interviuri
2. *Iuliu Neagu-Negulescu* – Arimania
3. *Mihail Bakunin* – Dumnezeu și Statul

